

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ, ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**

**ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:
«Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ»**

ΔΙΔΑΣΚΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΠΑΡΜΠΑΓΑΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
Α.Μ. 384 ΠΜΣ**

**ΑΘΗΝΑ
22-6-2005**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>I.</u> ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ	Σελ.4
1. Το άσυλο της κατοικίας και η καθιέρωσή του (ιστορική αναδρομή)	Σελ.4
2. Έννοιες άσχετες με το άσυλο της κατοικίας	Σελ.6
<u>II.</u> ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	Σελ.7
1. Έννοια της κατοικίας	Σελ.7
2. Απόδειξη της κατοικίας	Σελ.9
3. Νόμιμη κατοικία. Είδη	Σελ.10
4. Αρχές που διέπουν την κατοικία	Σελ.11
α) Αρχή του ενιαίου της κατοικίας	Σελ.11
β) Αρχή της αναγκαιότητας της κατοικίας	Σελ.11
5. Το διεκδικητικό δικαίωμα της κατοικίας	Σελ.12
6. Το αμυντικό δικαίωμα της κατοικίας. Το άσυλο	Σελ.13
7. Το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής	Σελ.15
<u>III.</u> ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	Σελ.17
1. Η κατ' οίκον έρευνα και οι όροι διεξαγωγής της	Σελ.17
2. Η διατάραξη της οικιακής ειρήνης	Σελ.19
<u>IV.</u> ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	Σελ.22
1. Φορείς	Σελ.22
2. Το πανεπιστημιακό άσυλο	Σελ.22
<u>V.</u> ΚΥΡΩΣΕΙΣ	Σελ.23
1. Ποινικές, πειθαρχικές, αστικές	Σελ.23
2. Δικονομικές	Σελ.23

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α΄	Τεύχος πρώτο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ακολουθούμενο από τον αριθμό φύλλου του έτους του δημοσιευμένου νομοθετήματος)
ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
εδ.	Εδάφιο
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών της 4/11/1960
ΚΠοιΔ	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
ΚΠολΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
ν.	Νόμος
ν.δ	Νομοθετικό διάταγμα
ΝοΒ	Νομικό Βήμα
ν.π.δ.δ	νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου
παρ.	Παράγραφος
Π.Κ	Ποινικός Κώδικας
Ποιν.Χρ.	«Ποινικά χρονικά»(περιοδικό)
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
τ.	Τόμος

I. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

1. Το άσυλο της κατοικίας και η καθιέρωσή του

Ο περιορισμός του χώρου της κατοικίας σε μικρά διαμερίσματα ή και επιπλωμένα δωμάτια έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της κοινωνικής εξάρτησης του ανθρώπου και τον περιορισμό του χώρου μέσα στον οποίο κυριαρχεί. Ταυτόχρονα με την ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους εντείνεται και η κρατική εξάρτηση του ανθρώπου και διακινδυνεύεται αυτός ο μεμονωμένος χώρος όπου κυριαρχεί το άτομο και αποτελεί την κατοικία¹. Έτσι λοιπόν η σημασία του ασύλου της κατοικίας, του συνταγματικά δηλαδή προστατευόμενου ιδιωτικού φυσικού χώρου του ανθρώπου, αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου. Το άσυλο της κατοικίας σε συνδυασμό με την ιερότητα της φιλοξενίας αποτελεί αρχαιότατη παράδοση όπως προκύπτει και από την Αγία Γραφή (Δευτερονόμιον ΚΔ', Ιησούς του Ναυή Β',1-7), ενώ στη Βαβυλώνα ο Κώδικας του Χαμουραμπή προέβλεπε ποινή θανάτου για τους παραβάτες. Ο «οίκος» και η «εστία» των αρχαίων Ελλήνων καθώς και η πεποίθηση των Ρωμαίων ότι « nemo de domo sua extrahi debet»² απεδείκνυαν ότι η κατοικία των αρχαιοτήτων δεν ήταν απλώς χώρος ιδιωτικής διαβίωσης, αλλά και χώρος λατρείας και γι' αυτό ακριβώς απαραβίαστο ιερό καταφύγιο. Το πρώτο συνταγματικό κείμενο που κατοχύρωσε το άσυλο της κατοικίας ήταν το Bill of Rights της αμερικανικής πολιτείας Virginia του 1776 όπου σύμφωνα με το άρθρο 10 απαγόρευε τις διαταγές γενικής έρευνας στην κατοικία. Ακολούθησαν τα συντάγματα και άλλων αμερικανικών πολιτειών και τέλος το ομοσπονδιακό σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών (1787) στην 4^η Τροπολογία (Amendment) που ψηφίσθηκε το 1791, προστατεύει ρητά το άσυλο της κατοικίας. Η νομική αντίληψη για το απαραβίαστο της κατοικίας αναπτύχθηκε και στο αγγλικό δίκαιο όπου η έκφραση «my home is my castle», το σπίτι μου είναι το κάστρο μου, εκφράζει παραστατικά την αναγκαιότητα της προστασίας του ανθρώπου στο χώρο της κατοικίας του. Επίσης η Γαλλική Διακήρυξη του 1789 δεν αναφέρεται στο άσυλο της κατοικίας, το οποίο όμως κατοχυρώνει το Γαλλικό Σύνταγμα του 1791 (τιτλ.4 άρθρ.9) και του 1795 (άρθρ.59)³. Η διατύπωση που επι-

---

1. Π. Δαγγτόγλου «Ατομικά δικαιώματα»τομ.Α' σελ.333επ.

2. Κ. Γεωργόπουλος «Επίτομο συνταγματικό δίκαιο» 12η έκδοση 2001 σελ.531

3. Α. Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα τόμος ΙΙΙ, Θ' έκδοση 2001

-κράτησε στα ευρωπαϊκά συντάγματα (άρθρα 13 γερμ.συνταγμ., 72 δαν. συνταγμ., 40 παρ.5 ιρλανδ. συνταγμ., 18 παρ.2 ισπαν. συνταγμ.,14 ιταλ. συνταγμ., 15 λουξ. συνταγμ.,12 ολλανδ. Συνταγμ.,34 παρ.1-3 πορτογ.συνταγμ.) και καθιέρωσε την αρχή της προστασίας του ασύλου της κατοικίας, κατάγεται από το Σύνταγμα του Βελγίου του 1831. Στην Ελλάδα το Ηγεμονικό Σύνταγμα του 1832 ήταν το πρώτο που καθιέρωσε το άσυλο της κατοικίας το οποίο περιλαμβάνεται και στο Σύνταγμα του 1844 καθώς και σε όλα τα μεταγενέστερα ελληνικά Συντάγματα. Το Σύνταγμα του 1975 ενίσχυσε την κατοχύρωση αυτή απαιτώντας πάντα την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής αρχής κατά τη διεξαγωγή κατ'οίκον έρευνας.⁴

Εκτός από τα Συντάγματα, το άσυλο της κατοικίας κατοχυρώνεται και με διεθνείς συμβάσεις. Έτσι λοιπόν η οικουμενική διακήρυξη του 1948 προστατεύει το άσυλο της κατοικίας στο άρθρο 12, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου (ΕΣΔΑ) στο άρθρο 8 και το Διεθνές Σύμφωνο των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων (1966) στο άρθρο 17.⁵ Οι εγγυήσεις αυτές είναι ευρύτερες από εκείνες του άρθρου 9 του Συντάγματος. Συνεπώς η σύμφωνη με το νόμο επέμβαση στην κατοικία είναι θεμιτή μόνο όταν ικανοποιεί εκτός από τις απαιτήσεις του Συντάγματος και τους όρους της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

4.Π.Δαγγτόγλου «Ατομικά δικαιώματα»,τόμος Α', σελ.334

5.Α.Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα τόμος ΙΙΙ,Θ' έκδοση 2001

2. Έννοιες άσχετες με το άσυλο της κατοικίας⁶

Με το άσυλο της κατοικίας δεν θα πρέπει να συγγέονται ορισμένες έννοιες:

A) **Η διπλωματική ασυλία**, η οποία ως απαραβίαστο του κτιρίου της διπλωματικής αποστολής και της κατοικίας του διπλωματικού αντιπροσώπου (Σύμβαση Βιέννης «περί διπλωματικών σχέσεων» του 1961, ν.δ 503/1970, Α΄108), είναι προνόμιο του αντιπροσωπευόμενου κράτους και όχι ατομικό δικαίωμα του διπλωμάτη.

B) **Η αστυνομική εξουσία** των προϊσταμένων ορισμένων κρατικών οργάνων όπως του Προέδρου της Βουλής (άρθρο 9 παρ.3 στοιχ.θ΄ Κανονισμού της Βουλής), ή δημόσιων ιδρυμάτων όπως το πανεπιστημιακό άσυλο (άρθρο 2 παρ.5επ., ν.1268/1982 «για τη δομή και τη λειτουργία των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, Α΄87), είναι αρμοδιότητα και όχι δικαίωμα.

Γ) **Η προστασία της ιδιοκτησίας** η οποία είναι μεν ατομικό δικαίωμα αλλά προστατεύει τον κύριο ή άλλο εμπράγματο δικαιούχο της κατοικίας (όχι τον πραγματικό κάτοικο) έναντι προσβολών της κυριότητας επί του ακινήτου (όχι προσβολών της κατοικίας ως τόπου διαβίωσης). Συνεπώς οι προβλεπόμενες από το Σύνταγμα προσβολές της ιδιοκτησίας (αναγκαστική απαλλοτρίωση, επίταξη κ.λ.π) καθώς και οι νόμιμοι περιορισμοί της κυριότητας διέπονται από τις διατάξεις περί προστασίας της ιδιοκτησίας και όχι του ασύλου της κατοικίας.

---

⁶Π.Δαγγτόγλου, Ατομικά δικαιώματα, τόμος Α΄σελ.334 επ.

II. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

1. Έννοια της κατοικίας

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Συντάγματος κατοικία είναι ο ιδιωτικός φυσικός χώρος του ανθρώπου ο οποίος δεν είναι ελεύθερα προσιτός στους άλλους. Συνήθως ο όρος «κατοικία» χρησιμοποιείται από την έννομη τάξη με δύο έννοιες, την φυσική ή πραγματική (domus), και την νομική (domicilium).

Ειδικότερα κατοικία με τη νομική έννοια του όρου (domicilium), νοείται σύμφωνα με το άρθρο 51 ΑΚ ο τόπος όπου (πύλη, χωριό) έχει κανείς εγκατασταθεί «κυρίως και μόνιμως» σύμφωνα με το άρθρο 51ΑΚ⁷. Απαραίτητες λοιπόν προϋποθέσεις για την ίδρυση της⁸ είναι α) η πραγματική εγκατάσταση που πρέπει να διαθέτει δύο ιδιότητες, να είναι δηλαδή κύρια και μόνιμη και β) η εκδήλωση σχετικής βουλήσεως του ατόμου (animus). Η εγκατάσταση αυτή καθεαυτή είναι το υλικό στοιχείο της κατοικίας, το corpus, που συνάγεται από τις βιοτικές συνθήκες του ατόμου οι οποίες συνδέουν τη ζωή του με μια συγκεκριμένη εδαφική περιοχή. Για τον προσδιορισμό της υπάρξεως ή όχι εγκαταστάσεως πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένα στοιχεία όπως η παραμονή, η εργασία, η διατήρηση επιπλωμένου σπιτιού, η ακίνητη περιουσία, καθώς και οτιδήποτε άλλο μπορεί να αποτελέσει σύνδεσμο του προσώπου μ' ένα τρόπο.

Επιπλέον η εγκατάσταση πρέπει να είναι κύρια σύμφωνα με το άρθρο 51 ΑΚ διότι δεν αποκλείεται το φυσικό πρόσωπο να έχει περισσότερες της μιας εγκαταστάσεις. Συνήθως όσο περισσότερες από τις βιοτικές συνθήκες συγκεντρώνονται γύρω από την ίδια εδαφική περιοχή τόσο πιο βέβαιο φαίνεται ότι η περιοχή αυτή αποτελεί την κύρια εγκατάσταση του ανθρώπου.

7.Γραμματικάκη-Αλεξίου, «Η κατοικία του φυσικού προσώπου στο ΙΔΔ», 1980, σελ.61επ.

8.Α.Γεωργιάδης, «Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου» 1997 σελ.108επ.

Η κύρια εγκατάσταση θα πρέπει να είναι και μόνιμη. Είναι προφανές ότι ο νομοθέτης επιδίωξε να εξάρει ιδιαίτερα την ανάγκη του στοιχείου της μονιμότητας. Οπωσδήποτε η μονιμότητα δεν σημαίνει ισοβιότητα. Η κρίση για την ύπαρξη της απαιτείται να είναι επιεικής, ελαστική και προσαρμοσμένη στις ιδιομορφίες κάθε ιδιαίτερης περίπτωσης.

Η κτήση μόνιμης εγκατάστασης, ως βάση ύπαρξης της κατοικίας δεν θα πρέπει να είναι συμπτωματική αλλά να κατευθύνεται από τη βούληση του προσώπου. Η βούληση αυτή συνιστά το άυλο στοιχείο της κατοικίας, το *animus*. Οι παράγοντες που διαμορφώνουν τη βούληση της εγκαταστάσεως δεν έχουν σημασία για το νόμο.

Αξιοσημείωτη είναι και η φυσική ή πραγματική έννοια της κατοικίας. Η κατοικία αποτελεί φυσικό χώρο όπου ο άνθρωπος διάγει εξαιρετικά μεγάλο τμήμα της ζωής του. Είναι αδιάφορο το πώς έχει κατασκευαστεί αυτός ο χώρος. Η κατοικία μπορεί να είναι κινητή ή ακίνητη ή και εντελώς πρόχειρης κατασκευής όπως π.χ μια καλύβα.⁹ Ειδικότερα στην έννοια της κατοικίας ανήκουν:¹⁰

α) οι κύριοι χώροι (καθημερινό δωμάτιο, υπνοδωμάτιο κ.ο.κ) καθώς και οι δευτερεύοντες χώροι (διάδρομος, κλιμακοστάσιο, βεράντα, υπόγειο)

β) ο περιφραγμένος χώρος που περιστοιχίζει την κατοικία (κήπος, αυλή, πισίνα κ.λ.π).

γ) οι επαγγελματικοί, επιχειρησιακοί και άλλοι χώροι οικονομικής πολιτικής και κοινωνικής δραστηριότητας (όπως επαγγελματικά γραφεία, εργαστήρια, εργοστάσια) τα οποία δεν είναι ελεύθερα προσιτά στον καθένα σε αντίθεση με τα καταστήματα, τις αίθουσες εκθέσεων, ψυχαγωγίας του κοινού όπως κινηματογράφοι, θέατρα. Οι τελευταίοι αυτοί χώροι που

9.Α.Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα, τόμος ΙΙΙ,Θ΄ έκδοση 2001

10.Π.Δαγγτόγλου, Ατομικά δικαιώματα, τόμος Α΄ σελ.336

αν και η προσπέλαση σ' αυτούς είναι περιορισμένη, δεν είναι εντελώς απρόσιτοι και έχουν μικρότερη ανάγκη προστασίας από την κατοικία υπό την στενή έννοια του όρου. Υπόκεινται σε οικονομικό, φορολογικό, εργασιακό, υγειονομικό και άλλον έλεγχο που επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον και προβλέπει ο νόμος. Τέλος δεν προστατεύονται από το άρθρο 9 του Συντάγματος αλλά από το άρθρο 5 παρ.1 του Συντάγματος στο πλαίσιο της κατοχυρωμένης οικονομικής ελευθερίας.

Οι χώροι ασκήσεως θρησκευτικής λατρείας προστατεύονται από το άρθρο 13 παρ.2 του Συντάγματος ενώ το άρθρο 29 παρ.1 του Συντάγματος καλύπτει και τον χώρο στον οποίο στεγάζεται η εθνική ή τοπική οργάνωση του κόμματος ή του τμήματος νέων του κόμματος.

Ανάλογο ορισμό της κατοικίας¹¹ δίνει και ο Κανονισμός Υπηρεσίας Χωροφυλακής του 1958-που εξακολουθεί να ισχύει και μετά την ενοποίηση των δύο αστυνομικών σωμάτων(Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων)-που αναγράφει ότι κατοικία θεωρείται κάθε τόπος, στεγασμένος ή όχι, που δεν είναι ελεύθερα προσιτός σε όλους, στον οποίο ζει κανείς έστω και πρόσκαιρα και αν ακόμη δεν είναι νόμιμος κάτοχος, μόνος ή με άλλους. Ο κανονισμός αυτός χαρακτηρίζει ως κατοικία και το δωμάτιο του ξενοδοχείου όπου μένει κανείς προσωρινά ή διαρκώς με οποιαδήποτε ιδιότητα(ιδιοκτήτη, διευθυντή ξενοδοχείου, ενοίκου).

2. Απόδειξη της κατοικίας¹²

Η πρόθεση μόνιμης εγκαταστάσεως είναι το πιο δυσαπόδεικτο στοιχείο της κατοικίας. Έτσι λοιπόν για την απόδειξη των συστατικών της κατοικίας επιτρέπονται όλα τα νόμιμα αποδεικτικά μέσα

11.Κ.Γεωργόπουλος, Επίτομο Συνταγματικό Δίκαιο, 12η έκδοση,2001σελ.532

12.Γραμματικάκη-Αλεξίου «Η κατοικία του φυσικού προσώπου στο ΙΔΔ»,1980,σελ.64

συμπεριλαμβανομένων του όρκου, της εμμάρτυρης αποδείξεως και των τεκμηρίων. Ο δικαστής όμως δεν δεσμεύεται από τα αποδεικτικά στοιχεία. Είναι ελεύθερος να σχηματίσει την κρίση του κατά τις περιστάσεις¹³. Επίσης παρά την προφανή σημασία του animus για την κτήση της κατοικίας, δεν αρκεί μόνη η βούληση όσο θετικά εκφρασμένη και αν είναι, αν δεν συνοδεύεται από το υλικό στοιχείο της εγκαταστάσεως δηλαδή τη διαμονή¹⁴. Αλλά και μόνο η διαμονή εφόσον αποτελεί συστατικό της κατοικίας δεν έχει αυτοτελή νομική αξία. Υπάρχουν βέβαια περιπτώσεις όπου ο νόμος αποβλέπει σ' αυτή τη διαμονή ανεξάρτητα από το αν συνοδεύεται από τα υπόλοιπα στοιχεία της κατοικίας ή όχι¹⁵.

3. Νόμιμη κατοικία. Είδη¹⁶

Η θεμελίωση της κατοικίας αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα κάθε κανονικού και ώριμου ανθρώπου. Γι' αυτό και οποιοσδήποτε συμβατικός περιορισμός του δικαιώματος αυτού, μπορεί να θεωρηθεί ως υπέρμετρη δέσμευση της ελευθερίας του προσώπου (179ΑΚ). Παρολαυτά σε ορισμένες περιπτώσεις ο νόμος επιβάλλει ορισμένη κατοικία σε ειδικές κατηγορίες προσώπων χωρίς να λαμβάνει υπόψη του τις δικές τους επιθυμίες ή την πραγματική τους εγκατάσταση. Ενώ λοιπόν η εκούσια κατοικία είναι ο κανόνας, υπάρχει η εξαίρεση της νόμιμης ή αναγκαίας κατοικίας.

Η νόμιμη κατοικία επιβάλλεται σε ορισμένες κατηγορίες ατόμων λόγω υπηρεσίας, οικογενειακής καταστάσεως, ανωριμότητας ή αδυναμίας για την επιμέλεια των υποθέσεών τους. Εφόσον υπάρχει η νόμιμη κατοικία, η εκούσια κατοικία αποκλείεται. Δεν συμβαίνει όμως το αντίθετο. Η νόμιμη κατοικία διακρίνεται περαιτέρω σε αυτοτελή και παρεπόμενη. **Αυτοτελής** είναι η νόμιμη κατοικία που προσδιορίζεται ανεξάρτητα από την κατοικία άλλου προσώπου, ενώ **παρεπόμενη** είναι εκείνη που εξαρτάται από την κατοικία άλλου προσώπου. Νόμιμη κατοικία έχουν

¹³ Δεληκωστόπουλος-Σιναιώτης, «Μαθήματα πολιτικής δικονομίας» 1972, σελ.47-48, Ράμμος, Εγχειρίδιον, σελ.187-188

¹⁴ Ράμμος, «Εισηγήσεις Αστικού Δικονομικού Δικαίου», τεύχος Α' 1969, σελ.35

¹⁵ Μπέης, Πολιτική Δικονομία, τ.Ι 1973 σελ.194-195

¹⁶ Γραμματικάκη-Αλεξίου «Η κατοικία του φυσικού προσώπου στο ΙΔΔ» 1980, σελ.64

και δύο άλλες κατηγορίες προσώπων που λόγω υπηρεσίας είναι υποχρεωμένα να παραμένουν στο εξωτερικό, οι Έλληνες που απολαμβάνουν ετεροδικίας και οι στο εξωτερικό διορισμένοι υπάλληλοι του κράτους. Η νόμιμη κατοικία των παραπάνω βρίσκεται στον τόπο που κατοικούσαν πριν από την αποστολή τους στο εξωτερικό ή αν αυτό δεν συντρέχει στην πρωτεύουσα του κράτους¹⁷.

Επιπλέον νόμιμη κατοικία σύμφωνα με τα άρθρα 54-56ΑΚ έχουν οι ισόβιοι δημόσιοι υπάλληλοι, η έγγαμη γυναίκα και οι ανήλικοι. Οι ισόβιοι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν αυτοτελή νόμιμη κατοικία, ενώ η έγγαμη γυναίκα και οι ανήλικοι έχουν παρεπόμενη νόμιμη κατοικία¹⁸.

4. Αρχές που διέπουν την κατοικία¹⁹

Ο σημαντικός ρόλος της κατοικίας στο δικαϊκό και η ανάγκη ρυθμίσεως της λειτουργίας της, είχαν ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση δύο βασικών αρχών: α) της αρχής του ενιαίου της κατοικίας, β) της αρχής της αναγκαιότητας της κατοικίας.

α) αρχή του ενιαίου της κατοικίας (άρθρο 51 εδ.β' ΑΚ)

Το ρωμαϊκό δίκαιο δεχόταν τη δυνατότητα υπάρξεως πολλαπλής κατοικίας. Πράγματι δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις ατόμων με περισσότερες από μια μόνιμες εγκαταστάσεις σε διάφορους τόπους. Ανάμεσα σ' αυτές όμως μια είναι εκείνη, υποστηρίζει η αρχή του ενιαίου, που έχει τη μεγαλύτερη βαρύτητα. Δηλαδή κάθε άτομο πρέπει σε κάθε δεδομένη χρονική στιγμή να έχει μια μόνο κατοικία. Η μόνη επιτρεπτή εξαίρεση θεσπίζεται από το άρθρο 51 εδ.3 ΑΚ που δέχεται την ύπαρξη ειδικής εμπορικής κατοικίας παράλληλα με τη γενική αστική κατοικία.

β) αρχή της αναγκαιότητας της κατοικίας (άρθρο 52ΑΚ)

Σύμφωνα με το άρθρο 52ΑΚ η κατοικία διατηρείται μέχρι την απόκτηση νέας. Ως δικαιολογητικός λόγος αυτής της ρύθμισης προβάλλεται η ανάγκη προστασίας των συναλλαγών. Δεν επιτρέπεται στο φυσικό πρόσωπο ν' αποβάλλει την κατοικία του, εφόσον επιθυμεί, χωρίς στο μεταξύ να έχει αποκτήσει άλλη. Με λίγα λόγια η αρχή της αναγκαιότητας της κατοικίας επιβάλλει σε κάθε άτομο, σε οποιαδήποτε στιγμή της ζωής του, την ύπαρξη κατοικίας, αν όχι πραγματικής τουλάχιστον βασισμένης σε νομικό πλάσμα²⁰.

¹⁷ Δεληκωστόπουλος- Σινανιώτης «Μαθήματα πολιτικής δικονομίας», 1972 σελ.47, Ράμμος Εγχειρίδιον, σελ.191

¹⁸ Ράμμος, Εγχειρίδιον, σελ.191

¹⁹ Γραμματικάκη-Αλεξίου «Η κατοικία του φυσικού προσώπου στο ΙΔΔ» 1980, σελ.70 επ.

²⁰ Σημαντήρας, «ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ», 1973, σελ.222

5. Το διεκδικητικό δικαίωμα της κατοικίας²¹

Το Σύνταγμα αναφέρεται διττά στην κατοικία την οποία προστατεύει ιδρύοντας αφενός αμυντικό και αφετέρου διεκδικητικό δικαίωμα κατοικίας. Έτσι λοιπόν η κατοικία ανάγεται σε συνταγματικό αγαθό με την έννοια του χώρου όπου δεν είναι δυνατή οποιαδήποτε παραβίαση (άσυλο κατοικίας), αλλά και με την έννοια του υλικού αγαθού το οποίο είναι απαραίτητο για την υλική υπόσταση του ανθρώπου και επομένως η απόκτησή του αποτελεί ειδική φροντίδα του κράτους.

Σχετικά λοιπόν με το διεκδικητικό δικαίωμα της κατοικίας, το δικαίωμα αυτό αναφέρεται στον αναγκαίο βιοτικό χώρο για την υπόσταση του ανθρώπου και συνεπώς ανήκει στα κοινωνικά δικαιώματα. Η απόκτηση της κατοικίας αποτελούσε και αποτελεί ιδιωτική υπόθεση. Παλαιότερα το Σύνταγμα προστάτευε την κατοικία ως αμυντικό μόνο δικαίωμα. Η γενικότερη όμως κοινωνικοποίηση του κράτους οδήγησε στην αναγραφή της κατοικίας στα σύγχρονα Συντάγματα ως «κοινωνικού δικαιώματος». Παράλληλα με την αύξηση του κόστους της κατοικίας καθώς και την δημιουργία περιβαντολλογικών προβλημάτων συνδεδεμένων με αυτή, κατέστη αναγκαία η κρατική παρέμβαση. Έτσι λοιπόν το κράτος προβαίνει στην παροχή αυτούσιων κατοικιών (in natura) τις οποίες διανέμει συνήθως με κλήρωση ή και με άλλους τρόπους σε άτομα που ανήκουν σε ιδιαίτερες ομάδες πληθυσμού (εργατικές, προσφυγικές κατοικίες). Άλλωστε η κατοικία αντιμετωπίζεται από τον συντακτικό νομοθέτη όχι κάτω από το πρίσμα της γενικής προς όλους παροχής, αλλά στο πλαίσιο του συστήματος της κοινωνικής πρόνοιας, της βοήθειας δηλαδή προς εκείνους που δεν διαθέτουν μ' επάρκεια τα μέσα για την απόκτηση της κατοικίας. Με τον όρο «απόκτηση» νοείται η κατά κυριότητα κτήση, αλλά κυρίως η εξασφάλιση, η απόλαυση του αγαθού της κατοικίας.

Ιδιαίτερη συνταγματική προβληματική εμφανίζει η παράμβαση του κράτους στις μισθωτικές σχέσεις προκειμένου να εξασφαλίσει κατοικία

²¹ Α. Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα, τόμος ΙΙΙ Θ' έκδοση 2001

με χαμηλό κόστος. Συνταγματική νομιμοποίηση της επεμβατικής αυτής πολιτικής παρέχει το άρθρο 21 παρ.4 του Συντάγματος, καθόσον συνιστά έκφραση της κατά το άρθρο αυτό ειδικής φροντίδας του κράτους.

6. Το αμυντικό δικαίωμα της κατοικίας. Το άσυλο

Άσυλο της κατοικίας είναι ο συνταγματικά προστατευόμενος ιδιωτικός φυσικός χώρος του ανθρώπου στον οποίο απαγορεύεται οποιαδήποτε επέμβαση χωρίς τη θέληση του δικαιούχου²². Επιπλέον όπως παρατηρεί ο καθηγητής Φλογαίτης²³ το άσυλο ή η ελευθερία της κατοικίας προκύπτει από την ελευθερία του «κτασθαι» σε συνδυασμό με την προσωπική ελευθερία καθώς και την ελευθερία του διανοείσθαι. Ο άνθρωπος είναι συνταγματικά κατοχυρωμένος να διαθέτει τον εαυτό του κατά βούληση, να αποκαλύπτει τις σκέψεις του σε όποιον αυτός θέλει και τέλος να διαθέτει ελεύθερα την κατοικία του, στην οποία αυτός είναι κύριος και συνεπώς να αποτρέπει την είσοδο αυτής σε όσους δεν του είναι αρεστοί. Αντικειμενικό λοιπόν στοιχείο του αμυντικού δικαιώματος στο άσυλο της κατοικίας είναι ο χρησιμοποιούμενος από το άτομο μη προσιτός στο κοινό χώρος. Παραβίαση του ασύλου δεν υπάρχει εφόσον εξασφαλίζεται η σύμφωνη θέληση του δικαιούχου. Με τη συγκατάθεση του δικαιούχου αίρεται η «παραβίαση» του ασύλου. Πρέπει όμως η συγκατάθεση να είναι συγκεκριμένη και να παρέχεται ελεύθερα και από φορέα που έχει πλήρη συνείδηση των πραττομένων.

Σχετικά λοιπόν με την έννοια του ασύλου της κατοικίας αναφέρουμε ενδεικτικά τις εξής αποφάσεις:

Α) 798/1987 Α.Π, Ποιν.Χρον.1987,σελ.757 «Κλοπή του οικοδόμου από εργάτη του».

Στις 5.11.1983 ο αναιρεσείων γνωρίζοντας ότι ο οικοδόμος Δ.Χ στον οποίο εργαζόταν ως εργάτης είχε αποσύρει από τις τραπεζικές καταθέσεις 350.000δρχ και ότι το ποσό αυτό φύλαγε σε κάποιο χώρο του σπιτιού του εισήλθε τις νυχτερινές ώρες έχοντας πρόθεση ν' αφαιρέσει τα

21.Α.Δημητρόπουλος,Συνταγματικά Δικαιώματα, τόμος ΙΙΙ,Θ' έκδοση 2001

22.Θ.Ν.Φλογαίτης, Εγχειρίδιο Συνταγματικό Δικαίου, 1895,(«Τμήμα Β΄.Πι ερί των ορίων της εξουσίας, ήτοι περί ατομικών ελευθεριών» σελ.463)

χρήματα που υπήρχαν στο σπίτι. Κατά το χρόνο δε που ερευνούσε ήλθε η σύζυγος του Δ.Χ η Γ.Χ η οποία μόλις είδε τον κατηγορούμενο κάλεσε σε βοήθεια και έσπρωξε τον αναιρεσειόντα, ο οποίος δεν πραγμάτωσε την κλοπή όχι από δική του θέληση αλλά από την εμφάνιση και αντίδραση της Γ.Χ.

Σύμφωνα με το άρθρο 372§1α Π.Κ για να συντελεστεί το έγκλημα της κλοπής απαιτείται αφαίρεση από την κατοχή ξένου κινητού πράγματος με σκοπό την παράνομη ιδιοποίηση του. Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 42§1 Π.Κ για την ύπαρξη απόπειρας απαιτείται δόλος.

Έτσι λοιπόν το δικαστήριο δέχθηκε ότι η πράξη του αναιρεσειόντος περιέχει αρχή εκτέλεσης της κλοπής. Επιπλέον το δικαστήριο περιέλαβε στην απόφασή του την ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία που απαιτούν τα άρθρα 93§3 του Συντάγματος και 139 ΚΠολΔ, αφού εκθέτει με πληρότητα, σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την ακροαματική διαδικασία και θεμελιώνουν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος της απόπειρας της κλοπής, τα αποδεικτικά μέσα από τα οποία προέκυψαν αυτά, και τους νομικούς συλλογισμούς βάση των οποίων έγινε η υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών.

Β)5980/1976 απόφαση Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ΝοΒ1976,σελ.1117 «Υπόθεση ενοικιαστή».

Σύμφωνα με την αγωγή που υπέβαλε ο ενοικιαστής Ν.Α στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών κατοικούσε σ' ένα διαμέρισμα που του είχε εκμισθώσει η Π.Η για ένα χρόνο με ιδιωτικό συμφωνητικό στον τέταρτο όροφο πολυκατοικίας. Η ιδιοκτήτρια-εκμισθώτρια που διέμενε στο διπλανό διαμέρισμα, καθώς και οι συγγενείς της, οι οποίοι κατοικούσαν σε γειτονικό κτίριο, από πρόθεση έμπαιναν στη βεράντα του ενοικιαστή και ανοίγοντας ένα πέρασμα στο διαχωριστικό τον παρακολουθούσαν ημέρα και νύχτα. Έτσι λοιπόν η συμπεριφορά αυτή είχε ως αποτέλεσμα ο ενοικιαστής Ν.Α να μην μπορεί να κυκλοφορήσει στο σπίτι του άνετα και να αναγκάζεται να κλείνει διαρκώς τα παράθυρα.

Με την αγωγή του λοιπόν ο Ν.Α θεωρεί ότι η εκμισθώτρια προσέβαλλε την προσωπικότητά του (57ΑΚ) κατά παράβαση της αρχής της καλής πίστης και των χρηστών ηθών και γι' αυτό ζητά την προσωρινή ρύθμιση της ανώμαλης αυτής καταστάσεως με την απειλή της προσωρινής κρατήσεως και της χρηματικής ποινής.

Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω το δικαστήριο απαγορεύει στην εκμισθώτρια να εισέλθει στη βεράντα του μισθωτή, και την υποχρεώνει να κλείσει το άνοιγμα του διαχωριστικού της κατοικίας του αιτούντος μέσα σε δύο μέρες από την κοινοποίηση της αποφάσεως. Σε αντίθετη περίπτωση θα της επιβληθεί χρηματική ποινή και προσωρινή κράτηση για ένα μήνα.

Γ)60/1969 απόφαση Α.Π (Τμ.Α΄)NoB 1969 σελ.562 «Μαγνητοφώνηση τηλεφωνημάτων της συζύγου»

Εδώ ο ενάγων σύζυγος προσπάθησε ν' αποδείξει ότι το διαζύγιό του οφειλόταν στη διάπραξη μοιχείας της εναγομένης συζύγου του. Για το λόγο αυτό προσκόμισε στο δικαστήριο μαγνητοφωνική ταινία η οποία περιείχε τηλεφωνικές συνομιλίες της συζύγου με τρίτο(από το τηλέφωνο της συζυγικής οικίας).

Το δικαστήριο έκρινε ότι η τηλεφωνική αυτή συνομιλία δεν ήταν δυνατό να ληφθεί υπόψη διότι δεν είχε τα στοιχεία εγγράφου σύμφωνα με το άρθρο 384 επ.ΚΠολΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 407 ΚΠολΔ . Άλλωστε η παρακολούθηση και αποτύπωση συνομιλίας χωρίς τη συγκατάθεση του ομιλούντος απαγορευόταν από το άρθρο 20 του Συντάγματος και αποτελούσε προσβολή της προσωπικότητας σύμφωνα με το άρθρο 57ΑΚ.

Δ)15/8.3.1974,NoB 1974, σελ.873 «Δεν αποτελεί κατ' οίκον έρευνα η κατεδάφιση αυθαίρετων κτιρίων».

Ε)260/1977 Α.Π Ποιν.Χρον.1977, σελ.650 «Υπόθεση εξοργισμένου συζύγου»

Στ)Γνωμοδότηση Εισαγγελέα Α.Π 11/10.6.1975, Ποιν.Χρον.1975 σελ.440 «Κατ' οίκον έρευνα τη νύχτα κατά τη διάρκεια της προανάκρισης».

7.Το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ.1 εδ.α-β του Συντάγματος η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη, γεγονός το οποίο αποτελεί καινοτομία του Συντάγματος του 1975/1986/2001σε παραβολή με τα παλαιότερα συνταγματικά κείμενα. Στην πραγματικότητα όμως πρόκειται μόνο για τη συνταγματοποίηση ενός κανόνα που υπήρχε και πριν στο ελληνικό δίκαιο, αφού περιλαμβάνεται στο άρθρο 8§1 της Σύμβασης της Ρώμης της 4 Νοεμβρίου 1950 «δια την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών» που κυρώθηκε αρχικά με το Ν. 2329/1953 και για δεύτερη φορά μετά την κατάλυση του στρατιωτικού καθεστώτος, με Ν.Δ 53/1974. Το άρθρο αυτό της Σύμβασης ορίζει ότι «παν πρόσωπον δικαιούται εις το σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του» και η παραπάνω διάταξη έχει αυξημένη τυπική ισχύ, υπερνομοθετική σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος, ώστε να υπερισχύει από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου και να μην μπορεί ο κοινός νομοθέτης να προχωρήσει σε οποιαδήποτε ρύθμιση που θα την παραβιάζει.

Βέβαια θα μπορούσε να λεχθεί ότι και αν ακόμα δεν υπήρχε η σύμβαση της Ρώμης το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του ατόμου όχι μόνο αποτελεί φυσική συνέπεια της θεμιλιώδους υποχρέωσης του κράτους για το σεβασμό και την προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας που επιβάλλει πανηγυρικά το άρθρο 2 παρ.1 αλλά και βρίσκεται μέσα στο περιεχόμενο της έννοιας του ασύλου της κατοικίας του οποίου η παραβίαση είναι μια μορφή προσβολής της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής²³.

Επιπλέον το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του ατόμου εμφανίζεται σαν έννοια γένους έναντι του ασύλου της κατοικίας που οπωσδήποτε το καλύπτει²⁴. Η οικογενειακή ζωή του ατόμου αναφέρεται στην εν γένει συμπεριφορά του σαν μέλους ορισμένης οικογένειας δηλαδή δεν καλύπτει μόνο τις σχέσεις συζύγων, γονέων προς τέκνα και αδελφών μεταξύ τους.

Η ιδιωτική ζωή του ατόμου είναι έννοια ακόμα ευρύτερη και καλύπτει και δραστηριότητες του ανθρώπου που δεν σχετίζονται με την ιδιότητά του σαν μέλος ορισμένης οικογένειας, χωρίς όμως αυτές να φθάνουν και μέχρι του σημείου ώστε να θεωρούνται σαν εκδηλώσεις δημοσίου βίου.

Γίνεται λοιπόν δεκτό ότι αναφέρεται στην ιδιωτική ζωή κάθε τι που αφορά την υγεία του προσώπου, τις θρησκευτικές ή ηθικές πεποιθήσεις του, την οικογενειακή του συμπεριφορά και την οικονομική του κατάσταση. Τέλος το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του ατόμου αποτελεί συνταγματικό κανόνα δικαίου που απευθύνεται όχι μόνο προς τα όργανα του κράτους σαν αμυντικό ατομικό δικαίωμα που είναι, αλλά καθορίζει συγχρόνως και τη συμπεριφορά των τρίτων ιδιωτών, οι οποίοι και αυτοί είναι υποχρεωμένοι από το Σύνταγμα να μην προσβάλλουν την ιδιωτική ζωή του ατόμου²⁵.

23.Κ.Γεωργόπουλος,Επίτομο Συνταγματικό Δίκαιο,12η έκδοση,2001

24.Αρ.Μάνεσης, Συνταγματικά Δικαιώματα, α΄ ατομικές ελευθερίες,4η έκδοση1982, σελ.229

25.Π.Ι.Παραράς, Σύνταγμα 1975,Corpus I,1982 σελ.176 επ.

III. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

1. Η κατ' οίκον έρευνα και οι όροι διεξαγωγής της

Το άρθρο 9 παρ.1 εδ.γ' του Συντάγματος επιτρέπει την κατ' οίκον έρευνα μόνο όταν και όπως ο νόμος ορίζει. Ο κώδικας Ποινικής Δικονομίας (άρθρα 253-256) αποτελεί το νομοθέτημα που ορίζει τις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για να ενεργηθεί η κατ' οίκον έρευνα. Τα μεν άρθρα 253 και 254 καθορίζουν πότε επιτρέπεται η έρευνα, τα δε άρθρα 255 και 256 τις διατυπώσεις που πρέπει να τηρηθούν για να είναι νόμιμη η διεξαγωγή της²⁶.

Αναλυτικά σύμφωνα με το άρθρο 253 ΚΠΔ κατ' οίκον έρευνα μπορεί να διεξαχθεί μόνο αν όταν διεξάγεται ανάκριση για κακούργημα ή πλημμέλημα, «μετά λόγου δύναται να υποτεθεί» ότι η βεβαίωση της τέλεσης του εγκλήματος, η ανακάλυψη ή η σύλληψη των δραστών, η βεβαίωση ή η αποκατάσταση της ζημίας που προξενήθηκε μπορεί να επιτευχθούν με την προσφυγή σ' αυτήν. Στη συνέχεια το άρθρο 254 ΚΠΔ αναφέρεται ειδικά στην κατ' οίκον έρευνα κατά τη νύχτα που επιτρέπεται να πραγματοποιηθεί από τον εισαγγελέα, τον ανακριτή, τον ειρηνοδίκη ή τον πταισματοδίκη και σε περίπτωση έλλειψης ή κωλύματος τους από τον αξιωματικό της αστυνομίας. Σ' αυτό το σημείο όμως θα πρέπει να γίνει η ακόλουθη διάκριση²⁷. Στην περίπτωση που η αστυνομική επέμβαση δηλ. η είσοδος και η έρευνα σε κατοικία πρέπει να γίνει ως κατασταλτική ενέργεια, υπάρχει η δυνατότητα φρούρησης του χώρου της κατοικίας μέχρι να ειδοποιηθεί εκπρόσωπος της δικαστικής εξουσίας για να παραστεί και έτσι να νομιμοποιήσει την παραβίαση του οικιακού ασύλου που θα επιτρέψει τη σύλληψη του δράστη.

Στην περίπτωση όμως που η αστυνομική επέμβαση πρέπει να γίνει ως προληπτική ενέργεια, τότε εφόσον είναι ανέφικτη από τα πράγματα, η παρουσία δικαστικού λειτουργού επιτρέπεται η παραβίαση του οικιακού ασύλου δηλ. η είσοδος και η έρευνα που θα οδηγήσουν στην σύλληψη του προσώπου που τελεί αυτόφωρη απόπειρα πλημμελήματος ή κακούργηματος. Με λίγα λόγια δεν απαιτείται η παρουσία δικαστικού λειτουργού στην εν λόγω περίπτωση διότι η νομιμότητα της εισόδου και της έρευνας των αστυνομικών οργάνων στηρίζεται στο άρθρο 6§1 του Συντάγματος.

26.Κ.Γεωργόπουλος,Επίτομο Συνταγματικό Δικαίο,12η έκδοση 2001

27.Α.Ι.Τάχος, Δίκαιο της δημόσιας τάξης,1990,σελ.67

Εξάλλου η ανωτέρω αστυνομική επέμβαση μπορεί να δικαιολογηθεί ως νόμιμη όταν ενεργείται ως άμυνα υπέρ τρίτου (άρθρο 22§2 ΠΚ) ή ενδεχομένως για να αποτρέψει κίνδυνο που απειλεί το πρόσωπο ή την περιουσία κάποιου άλλου δηλαδή των πολιτών (άρθρο 25§1 ΠΚ).

Οι λόγοι για τους οποίους επιτρέπεται η διεξαγωγή έρευνας κατά τη νύχτα αναγράφονται περιοριστικά στο άρθρο 254 και είναι: α) αν πρόκειται να συλληφθεί πρόσωπο νόμιμα διωκόμενο, β) αν καταλαμβάνεται κάποιος επ' αυτοφώρω να διαπράττει πλημμέλημα ή κακούργημα μέσα σε κατοικία και γ) αν πραγματοποιείται συνάθροιση σε ιδιωτική κατοικία όπου κατ' επάγγελμα γίνονται τυχερά παιχνίδια ή χρησιμεύει σαν τόπος κατ' επάγγελμα ακολασίας. Επίσης στο ίδιο άρθρο καθορίζονται ρητά τα χρονικά όρια της νύχτας που εκτείνονται από τις 8μ.μ μέχρι τις 6π.μ για το χρονικό διάστημα από 1^η Οκτωβρίου μέχρι 31 Μαρτίου και από τις 9μ.μ μέχρι 5π.μ για το υπόλοιπο έτος.

Το άρθρο 255 ΚΠΔ αναφέρεται στις διατυπώσεις και τον τρόπο διενέργειας της κατ' οίκον έρευνας και ορίζει ότι αυτός που την ενεργεί πρέπει να προσλάβει και άλλον ανακριτικό υπάλληλο με τον οποίο συμπράττει και ότι αν βρει την πόρτα κλειστή και ο ένοικος αρνείται ν' ανοίξει δικαιούται να την παραβιάσει με τον συμπράττοντα ανακριτικό υπάλληλο. Ειδικότερα αν εκείνος που ενεργεί την έρευνα δεν είναι δικαστικός αλλά αξιωματικός ή υπαξιωματικός της αστυνομίας, ο δεύτερος ανακριτικός υπάλληλος πρέπει να είναι δικαστικός λειτουργός και σε έλλειψη του ο πρόεδρος της κοινότητας.

Εκτός από την κατ' οίκον έρευνα και η απλή είσοδος σε κατοικία δεν επιτρέπεται κατ' αρχήν χωρίς άδεια του ενοίκου εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες που προβλέπονται από το νόμο για κάποιο ειδικό σκοπό. Τέτοιοι σκοποί είναι η εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, η επί τόπου εξακρίβωση φορολογικών στοιχείων, η εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς υγειονομικές διατάξεις κλπ.

Η συνταγματική προστασία του ασύλου της κατοικίας ισχύει μόνο για την έρευνα που αφορά την πρόληψη ή την καταστολή ενεργειών που συνιστούν ποινικά αδικήματα.

Οι διοικητικές επιθεωρήσεις, οι διοικητικοί έλεγχοι και οι διοικητικές έρευνες οδηγούν στην παραβίαση του ασύλου της κατοικίας αλλά δεν εμπίπτουν στην έννοια της έρευνας κατά τις διατάξεις του άρθρου 9§1 του Συντάγματος. Η εξαίρεση αυτή συμβαδίζει και με τις διατάξεις της ΕΣΔΑ (άρθρο 8§2) η οποία προβλέπει επέμβαση δημόσιας αρχής βάση νόμου.

Σχετικά λοιπόν με την κατ' οίκον έρευνα αναφέρουμε και την γνωμοδότηση Εισαγγελέα Α.Π 12/8.5.1963, ΝοΒ 1964 σελ.364 «Είναι ελεύθερη η κατ' οίκον έρευνα σε κατάσταση κατά τις εργάσιμες ώρες, ακόμα και αν αυτά χρησιμεύουν ως κατοικία για τους διευθυντές τους.»

2. Η διατάραξη της οικιακής ειρήνης

Η προσβολή του ασύλου της κατοικίας από ιδιώτες τιμωρείται ως διατάραξη της οικιακής ειρήνης. Η κατοικία από τα αρχαία χρόνια θεωρείται απαραβίαστο άσυλο και αποτελεί το χώρο μέσα στον οποίο ο άνθρωπος είναι απόλυτος κυρίαρχος. Οτιδήποτε συμβαίνει μέσα στην κατοικία του κάθε ανθρώπου γίνεται μόνο γιατί το θέλει ο οικοδεσπότης. Επομένως ο νόμος θα πρέπει να προστατεύει την ειρήνευση του ατόμου μέσα στην κατοικία του²⁸.

Υποκείμενο του εγκλήματος της διαταράξεως της οικιακής ειρήνης μπορεί να είναι κάθε άνθρωπος. Μπορεί να είναι υπάλληλος εφόσον η ενέργειά του δεν εμπίπτει στην αντικειμενική υπόσταση του άρθρου 241ΠΚ (παραβίαση οικιακού ασύλου). Επίσης υποκείμενο του εγκλήματος αυτού μπορεί να είναι και ο ίδιος ο ιδιοκτήτης εφόσον δεν έχει δικαίωμα εισόδου στην κατοικία (πχ ο ιδιοκτήτης που έχει εκμισθώσει την κατοικία στον μισθωτή).

Αντικείμενο του εγκλήματος είναι η κατοικία αλλά και ορισμένοι εργασιακοί και δημόσιοι χώροι. Ως εργασιακοί χώροι νοούνται συνήθως εκείνοι που το άτομο χρησιμοποιεί για την ανάπτυξη της επαγγελματικής του δραστηριότητας όπως πχ γραφείο, κατάστημα, εργοστάσιο κλπ. Δημόσιοι χώροι είναι οι χώροι στους οποίους διενεργούνται πράξεις του κράτους ή της διοικήσεως εν γένει όπως πχ δημόσια, δημοτικά και κοινοτικά καταστήματα, υπηρεσίες, καταστήματα ν.π.δ.δ και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας.

Τέλος οι περικλεισμένοι χώροι θεωρούνται και αυτοί προστατευόμενοι χώροι. Τέτοιοι χώροι νοούνται εκείνοι που ο κάτοχος τους έχει τοποθετήσει εμφανή εμπόδια (όπως πχ συρματοπλέγματα, φράχτη κλπ) για την ελεύθερη προσπέλαση σ' αυτούς οποιουδήποτε τρίτου. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των χώρων αυτών είναι η τοποθέτηση κάποιου ορόσημου που να δείχνει τη βούληση του κατόχου ότι ο συγκεκριμένος χώρος δεν είναι κοινόχρηστος.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για τη συντέλεση του εγκλήματος της διατάραξης της οικιακής ειρήνης είναι οι εξής:

α) παράνομη είσοδος

β) παραμονή παρά τη θέληση του δικαιούχου σε κατοικία ή οποιοδήποτε άλλο χώρο από τους προστατευόμενους

Παράνομη είναι η είσοδος σε κάθε περίπτωση που υπάρχει αυθαίρετη εισβολή εξ ολοκλήρου ή εν μέρει σε κατοικία, όταν αυτή γίνεται χωρίς τη θέληση του δικαιούχου, χωρίς δηλαδή την άδεια του προσώπου που έχει τη φυσική εξουσία επί του συγκεκριμένου χώρου. Η αντίθεση του δικαιούχου μπορεί να είναι είτε ρητή είτε σιωπηρή.

---

28. Δ. Βαρελάς «Η διατάραξη της οικιακής ειρήνης (334 ΠΚ) ΝοΒ1989 σελ. 832 επ.

Ο χρόνος εισόδου δεν έχει σημασία, μπορεί να λάβει χώρα είτε μέρα είτε νύχτα. Η είσοδος όμως δεν είναι παράνομη όταν συντρέχει για τον δράστη λόγος που αίρει τον άδικο χαρακτήρα της πράξης του (πχ πυροσβέστης που εισβάλλει σε κατοικία που καίγεται για να σβήσει τη φωτιά), ή όταν η είσοδος του γίνεται για την ικανοποίηση ισχυρότερου δικαιώματος δημοσίου δικαίου (πχ σύλληψη προσώπου που νόμιμα διώκεται) αρκεί να τηρούνται οι νόμιμες διατυπώσεις.

Παραμονή παρά τη θέληση του δικαιούχου υφίσταται όταν ο δράστης εισήλθε νόμιμα στην κατοικία άλλου, πλήν όμως αρνείται να εγκαταλείψει την κατοικία. Στην περίπτωση αυτή ο νόμος απαιτεί μια πρόσκληση προς απομάκρυνση. Δεν απαιτούνται επανειλημμένες προσκλήσεις.

Στη διατάραξη της οικιακής ειρήνης το έγκλημα τελείται μόνο εκ δόλου. Στην περίπτωση που ο δράστης πλανάται ως προς το αν έχει δικαίωμα να εισέλθει σε κάποιο χώρο μπορεί να μείνει ατιμώρητος λόγω συγγνωστής νομικής πλάνης περί τον άδικο χαρακτήρα της πράξης του (31§2 ΠΚ).

Για το έγκλημα της διατάραξης της οικιακής ειρήνης προβλέπεται ποινή φυλάκισης μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή. Αν πρόκειται για δημόσια εν γένει υπηρεσία ο δράστης τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών.

Συναφείς διατάξεις με το 334ΠΚ είναι το άρθρο 9 του Συντάγματος, το άρθρο 189 ΠΚ (διάταραξη οικιακής ειρήνης), το άρθρο 241 ΠΚ (παραβίαση οικιακού ασύλου), το άρθρο 2§§4,5,7,8 ν.1268/82(πανεπιστημιακό άσυλο).

Αποφάσεις σχετικές με τη διατάραξη της οικιακής ειρήνης είναι οι εξής:

Α) 16505/1982 Πλημ. Αθηνών, Ποιν.Χρον.1982,σελ.556, «Υπόθεση φοιτητών Πολυτεχνείου»

Οι κατηγορούμενοι φοιτητές της σχολής των ηλεκτρολόγων του Ε.Μ.Π και συγχρόνως μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου των σπουδαστών, επειδή ήθελαν να εξαναγκάσουν τον καθηγητή της έδρας της Θεωρητικής και Γενικής Ηλεκτρολογίας Ι.Δ να ακυρώσει το πρόχειρο διαγώνισμα στο οποίο δεν είχε πάρει μέρος η πλειοψηφία των φοιτητών, εισχώρησαν στις 18 Μαρτίου 1980 στα γραφεία της έδρας του καθηγητή. Την στιγμή που εισχώρησαν στα γραφεία βρισκόταν εκεί η γραμματέας της έδρας Ε.Κ η οποία βλέποντας τους φοιτητές να ψάχνουν τα γραφεία φοβήθηκε και έφυγε ενημερώνοντας τον κοσμήτορα της σχολής. Μετά λίγη ώρα έφθασε ο κοσμήτορας ο οποίος κάλεσε τους κατηγορούμενους να φύγουν. Οι κατηγορούμενοι όμως έβαλαν λουκέτο στην πόρτα των γραφείων κι έτσι εμπόδιζαν την είσοδο τόσο στο διδακτικό προσωπικό όσο και σ' αυτούς τους φοιτητές που επιθυμούσαν να παρακολουθήσουν την διδασκαλία. Αυτό διήρκεσε μέχρι το απόγευμα της επόμενης μέρας.

Σύμφωνα λοιπόν με τα περιστατικά αυτά το δικαστήριο διέταξε οι κατηγορούμενοι να κριθούν ένοχοι σύμφωνα με το άρθρο 334 παρ.3 του ΠΚ εφόσον δεν αποδείχθη, ότι η είσοδος και η παραμονή των κατηγορουμένων στους χώρους που αναφέρθησαν στηριζόταν σε δικαίωμα από το δημόσιο ή ιδιωτικό δίκαιο.

Β) 237/1960, Πλημμελειοδικείο Γαστούνης, ΝοΒ 1960 σελ.742 «Υπόθεση Γαστούνης»

Ο ενάγων υποψαζιόμενος ότι ο άγνωστος εισερχόταν τις νυχτερινές ώρες στο σπίτι του και συναντούσε την θυγατέρα του, πληροφόρησε ψευδώς τη θυγατέρα του ότι θα πήγαινε στην Πάτρα για μια μέρα. Ερχόμενος όμως σπίτι του νωρίτερα βρήκε τον εναγόμενο με τη θυγατέρα του.

Το δικαστήριο απεφάνθη ότι ο εναγόμενος διέπραξε το έγκλημα της διατάραξης της οικιακής ειρήνης σύμφωνα με το 334ΠΚ.

Γ) Πλημ. Θεσ/νίκης 1242/1979, Ποιν.Χρον.1980,σελ.88 «Υπόθεση μοιχείας στη Θεσσαλονίκη»

Η εγκαλούσα σπουδάστρια 17χρόνων στις 28 Ιουλίου 1977 διάβαζε στο διαμέρισμα με τη συμμαθήτριά της μάρτυρα Β.Φ για τις εξετάσεις όταν ο κατηγορούμενος σύζυγος υπεκμισθώτριας ενός δωματίου του ιδίου διαμερίσματος, η οποία συστήθηκε ως άγαμη, εμφανίσθηκε και ζήτησε πληροφορίες από την εγκαλούσα αν η σύζυγό του βρισκόταν μέσα στο δωμάτιο με το φίλο της. Η εγκαλούσα απάντησε αρνητικά. Ο εγκαλών όμως δεν έμεινε ικανοποιημένος από την απάντηση κι έτσι θεώρησε καλό να σπάσει βίαια την πόρτα και να μπει στον κοινό χώρο του διαμερίσματος της εγκαλούσης κι έπειτα να προχωρήσει στο υπεκμισθωμένο δωμάτιο της συζύγου του κατά τρόπο έξαλλο και βίαιο.

Το δικαστήριο απεφάνθη ότι ο κατηγορούμενος διατάραξε την οικιακή ειρήνη και ησυχία της εγκαλούσης και γι'αυτό είναι υπαίτιος του πλημμελήματος αυτού.

IV ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

1. Φορείς²⁹

Φορείς του διασφαλιστικού δικαιώματος είναι καταρχήν μόνο οι Έλληνες πολίτες και όχι οι αλλοδαποί. Συγκεκριμένα το δικαίωμα αυτό δεν αφορά όλους τους Έλληνες αλλά αυτούς που στερούνται κατοικίας. Φορείς του αμυντικού δικαιώματος της κατοικίας δεν είναι μόνο οι ημεδαποί αλλά και οι αλλοδαποί και οι ανιθαγενείς³⁰. Φορέας της κατοικίας είναι ο εκάστοτε ένοικος ανεξάρτητα αν είναι ο ιδιοκτήτης ή όχι. Στην περίπτωση μιας οικογένειας φορείς του δικαιώματος είναι όλα τα μέλη της. Στην περίπτωση των επαγγελματικών χώρων προστατεύεται όχι μόνο ο επιχειρηματίας αλλά και οι εργαζόμενοι. Φορείς του δικαιώματος εκτός από τα φυσικά είναι και τα νομικά πρόσωπα ημεδαπά ή αλλοδαπά ανεξάρτητα από τον επιδιωκόμενο σκοπό, όπως οι ενώσεις προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα. Τέλος φορείς του δικαιώματος του ασύλου της κατοικίας είναι όλα τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου καθώς και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Έτσι λοιπόν προστατεύονται συνταγματικά το άσυλο της κατοικίας, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κλπ.

2. Το πανεπιστημιακό άσυλο³¹

Το άρθρο 16§1 εδ.α΄ του Συντάγματος ορίζει ότι «Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες. Η ανάπτυξη και η προαγωγή του αποτελεί υποχρέωση του κράτους.» Την υποχρέωση αυτή του κράτους την υλοποίησε ο εκτελεστικός Ν 1268/1982 «για τη δομή και τη λειτουργία των ΑΕΙ» ο οποίος αναγνώρισε «το πανεπιστημιακό άσυλο».

Το πανεπιστημιακό άσυλο καλύπτει τόσο τα πρόσωπα που έμμεσα σχετίζονται με τον σκοπό του νόμου, λχ οι διοικητικοί υπάλληλοι των ΑΕΙ, όσο και τρίτα πρόσωπα. Με λίγα λόγια, η παραμονή εντός του χώρου ΑΕΙ αρκεί για να ισχύσει η προστασία του ασύλου.

Είναι νόμιμη η σύλληψη προσώπου και χωρίς την άδεια του ΑΕΙ όταν αυτό καταζητείται βάσει δικαστικού εντάλματος ή δικαστικής απόφασης βάσει της οποίας έχει ήδη καταδικασθεί για αδικήματα ένεκα των οποίων ο νόμος επιτρέπει την επέμβαση της δημόσιας δύναμης χωρίς την εν λόγω άδεια.

29.Α.Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα, τόμοςΙΙΙ, Θ΄ έκδοση 2001

30.Π.Δαγτόγλου, Ατομικά Δικαιώματα τόμος Α΄σελ.338

31.Τάχος «Δίκαιο δημόσιας τάξης»

V. ΚΥΡΩΣΕΙΣ

1. Ποινικές, πειθαρχικές, αστικές

Το άρθρο 9§2 του Συντάγματος αναφέρεται στις κυρώσεις κατά των παραβατών του ασύλου της κατοικίας και της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του ατόμου, ορίζοντας τα εξής: «Οι παραβάται της προηγούμενης διατάξεως τιμωρούνται επί παραβίασει του οικιακού ασύλου και καταχρήσει εξουσίας υποχρεούνται δε εις πλήρη αποζημίωσιν του παθόντος, ως νόμος ορίζει».

Οι προβλεπόμενες από το Σύνταγμα κυρώσεις για την παραβίαση του οικιακού ασύλου και κατάχρηση εξουσίας είναι αφ' ενός ποινικές (άρθρο 241 ΠΚ) και αφετέρου πειθαρχικές.

Η αστική κύρωση (υποχρέωση προς αποζημίωση) βαρύνει τον παραβάτη. Η ευθύνη του δεν μπορεί να μεταβιβαστεί στο δημόσιο. Οι νομοθετικές διατάξεις που καταργούν την υπαλληλική ευθύνη έναντι του ζημιωθέντος και μειώνουν την ευθύνη των υπαλλήλων έναντι του κράτους υποχωρούν προ της ρητής διατάξεως του Συντάγματος: τα δημόσια όργανα που παρεβίασαν αντισυνταγματικά το άσυλο της κατοικίας ευθύνονται προσωπικά στην αποκατάσταση της μη περιουσιακής ζημίας.

2. Δικονομικές

Σχετικά με τις δικονομικές συνέπειες αποδεικτικά στοιχεία που ανευρέθησαν σε έρευνα κατ' οίκον κατά παράβαση του άρθρου 9 παρ.2 του Συντάγματος δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ή αποδεικτικό στοιχείο καμιάς διαδικασίας.

ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Δ. Βαρελάς «Η διατάραξη της οικιακής ειρήνης» (334ΠΚ) ΝοΒ 1989 σελ.832επ.
2. Α. Γεωργιάδης «Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου»1997 σελ.108επ.
3. Κ. Γεωργόπουλος «Επίτομο Συνταγματικό Δίκαιο» 12^η έκδοση 2001,σελ.531επ.
4. Χρ. Γιώτης «Η κατ' οίκον έρευνα κατά τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (συνδ. Άρθρα 72, 97, 98, 251, 252, 253 επ.)ΘΕΜΙΣ 1951 σελ.321επ.
5. Γραμματικάκη-Αλεξίου «Η κατοικία του φυσικού προσώπου στο ΙΔΔ»1980, σελ.61επ.
6. Π. Δαγγτόγλου «Ατομικά Δικαιώματα» τόμος Α'σελ.333επ.
7. Δεληκωστόπουλος-Σινανιώτης «Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας»1972 σελ.47-48
8. Α.Δημητρόπουλος «Συνταγματικά Δικαιώματα» τόμος ΙΙΙ, Θ'έκδοση 2001
9. Αρ. Μάνεσης «Συνταγματικά Δικαιώματα, α'ατομικές ελευθερίες» 4^η έκδοση 1982 σελ.229
10. Μπέης «Πολιτική Δικονομία» τόμος Ι, 1973 σελ.194-195
11. Π.Ι.Παραράς, Σύνταγμα 1975,Corpus I,1982 σελ.176επ.
12. Ράμμος «Εγχειρίδιον»σελ.187-188, «Εισηγήσεις Αστικού Δικονομικού Δικαίου» τεύχος Α'1969 σελ.35
13. Σημαντήρας «ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ»1973, σελ.222
14. Α.Ι.Τάχος «Δίκαιο της δημόσιας τάξης»1990 σελ.67
15. Θ.Ν.Φλογαΐτης «Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου» 2^η έκδοση 1895 («Τμήμα Β'περί των ορίων της εξουσίας ήτοι περί ατομικών ελευθεριών» σελ.463)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. 237/1960 Πλημμελειοδικείο Γαστούνης, ΝοΒ 1960 σελ.742 «Υπόθεση Γαστούνης»
2. Γνωμοδότηση Εισαγγελέα ΑΠ 12/8.5.1963, ΝοΒ 1964 σελ.364 «Είναι ελεύθερη η κατ' οίκον έρευνα σε κατάσταση κατά τις εργάσιμες ώρες, ακόμα και αν αυτά χρησιμεύουν ως κατοικία για τους διευθυντές τους»
3. 60/1969 ΑΠ (Τμ. Α') ΝοΒ 1969 σελ.562 «Μαγνητοφώνηση τηλεφωνημάτων της συζύγου»
4. 60/1971 Πλημμελειοδικείο Ζακύνθου, Ποιν. Χρον.1971, σελ.854, «Διαφωνία συγκατοίκων στη Ζάκυνθο»
5. Γνωμοδότηση Εισαγγελέα Πρωτ. Αθηνών 15/8.3.1974, ΝοΒ 1974 σελ.873 «Δεν αποτελεί κατ' οίκον έρευνα η κατεδάφιση αυθαίρετων κτιρίων»
6. Γνωμοδότηση Εισαγγελέα ΑΠ 11/10.6.1975, Ποιν. Χρον. 1975 σελ.440επ. «Κατ' οίκον έρευνα τη νύχτα κατά τη διάρκεια της προανάκρισης»
7. 5980/1976 Μον. Πρωτοδ. Αθηνών ΝοΒ 1976 σελ.1117 «Υπόθεση ενοικιαστή»
8. 260/1977 Αρείου Πάγου, Ποιν. Χρον.1977 σελ.650 «Υπόθεση του εξοργισμένου συζύγου»
9. 1242/1979 Πλημμελειοδικείο Θεσσαλονίκης, Ποιν. Χρον.1980 σελ.88 «Υπόθεση μοιχείας στη Θεσσαλονίκη»
- 10.16505/1982, Πλημμελειοδικείο Αθηνών, Ποιν. Χρον.1982 σελ.556 «Υπόθεση φοιτητών Πολυτεχνείου»
- 11.798/1987 ΑΠ, Ποιν. Χρον.1987 σελ.757 «Κλοπή οικοδόμου από εργάτη του»

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. 237/2960, Πλημμελειοδικείο Γαστούνης, ΝοΒ 1960 σελ.742, «Υπόθεση Γαστούνης»

Ο ενάγων υποψιαζόμενος ότι άγνωστος εισερχόταν τις νυχτερινές ώρες στο σπίτι του και συναντούσε τη θυγατέρα του, πληροφόρησε ψευδώς τη θυγατέρα του ότι θα πήγαινε στην Πάτρα για μια μέρα. Ερχόμενος όμως σπίτι του νωρίτερα βρήκε τον εναγόμενο με τη θυγατέρα του. Το δικαστήριο απεφάνθη ότι ο εναγόμενος διέπραξε το έγκλημα της διατάραξης της οικιακής ειρήνης σύμφωνα με το 334ΠΚ.

2. 12/8.5.1963, Γνωμοδότηση Εισαγγελέα ΑΠ, ΝοΒ 1964 σελ.364, «Είναι ελεύθερη η κατ' οίκον έρευνα σε κατάσταση κατά τις εργάσιμες ώρες, ακόμα και αν αυτά χρησιμεύουν ως κατοικία για τους διευθυντές τους».

Σύμφωνα με το υπ' αριθμό 83091/1961 έγγραφο του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών διεξήχθη έρευνα από δασικά όργανα σε καταστήματα στα οποία πωλούνται ζώα και πουλιά είτε εν ζωή είτε φονευμένα αν και σύμφωνα με το άρθρο 7§1και 2 του Α.Ν 1926/1939 απαγορεύεται το κυνήγι ή η σύλληψη και η διατήρηση σε αιχμαλωσία.

Το δικαστήριο λοιπόν απεφάνθη ότι σύμφωνα με τα άρθρα 241 και 258 ΚΠΔ δεν απαγορεύεται η έρευνα σε τέτοιου είδους καταστήματα έστω και αν αυτά χρησιμοποιούνται από τους διευθυντές τους ως κατοικία διότι τα καταστήματα αυτά θεωρούνται δημόσιοι τόποι. Η κατάσχεση μάλιστα σ' αυτά τα καταστήματα είναι δυνατή και χωρίς τη διεξαγωγή έρευνας εφόσον αυτή δεν παρίσταται αναγκαία. Τα καταστήματα όμως αυτά παύουν να είναι δημόσιος τόπος τις ώρες που έχουν κλείσει. Θεωρούνται μάλιστα ότι έχουν κλείσει εφόσον διακόπηκε κάθε συναλλαγή, απομακρύνθηκαν όλοι οι θαμώνες και έκλεισαν οι πόρτες του, οπότε θεωρείται ως ιδιωτική οικία.

3. 60/1969 απόφαση ΑΠ (Τμ.Α') ΝοΒ 1969, σελ.562 «Μαγνητοφώνηση τηλεφωνήματων της συζύγου»

Εδώ ο ενάγων προσπάθησε ν' αποδείξει ότι το διαζύγιό του οφειλόταν στη διάπραξη μοιχείας της εναγομένης συζύγου του. Για το λόγο αυτό προσκόμισε στο δικαστήριο μαγνητοφωνική ταινία η οποία περιείχε τηλεφωνικές συνομιλίες της συζύγου με τρίτο (από το τηλέφωνο της συζυγικής οικίας).

Το δικαστήριο έκρινε ότι η τηλεφωνική αυτή συνομιλία δεν ήταν δυνατό να ληφθεί υπόψη διότι δεν είχε τα στοιχεία εγγράφου σύμφωνα με το άρθρο 384επ. ΚΠολΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 407 ΚΠολΔ. Άλλωστε η παρακολούθηση και η αποτύπωση συνομιλίας χωρίς τη συγκατάθεση του ομιλούντος απαγορευόταν από το άρθρο 20 του Συντάγματος και

αποτελούσε προσβολή της προσωπικότητας σύμφωνα με το άρθρο 57ΑΚ.

4. 60/1971 Πλημμελειοδικείο Ζακύνθου, Ποινικά Χρονικά 1971, σελ.854 «Υπόθεση διαφωνίας συγκατοίκων στη Ζάκυνθο»

Για τη συγκρότηση του εγκλήματος της διαταράξεως της οικιακής ειρήνης δεν απαιτείται η διακρίβωση της νομικής σχέσεως που συνδέει τον δικαιούχο προς υποβολή εγκλήσεως με τον παραβιασθέντα χώρο. Στις περιπτώσεις περισσότερων συνοικούντων που δεν είναι μέλη της ίδιας οικογένειας, καθένας δικαιούται όχι μόνο να αρνηθεί την είσοδο του τρίτου και να εγκαλέσει αλλά και να πράξει αυτό έστω και αν οι υπόλοιποι συγκατοίκοι του επιτρέπουν την είσοδο.

5. 15/8.3.1974, ΝοΒ 1974, σελ.873 «Δεν αποτελεί κατ' οίκον έρευνα η κατεδάφιση αυθαίρετων κτιρίων»

Στην περίπτωση της κατεδάφισης αυθαίρετων κατασκευών κατ' εφαρμογή του ΓΟΚ από την πολεοδομική υπηρεσία με τη σύμπραξη των αστυνομικών αρχών δεν απαιτείται η σύμπραξη δικαστικού λειτουργού. Μόνο εάν πρόκειται για κατ' οίκον έρευνα προκειμένου να διαπιστωθεί αξιόποινη πράξη θα ήταν αναγκαία η σύμπραξη δικαστικού λειτουργού σύμφωνα με τα άρθρα 253-254 ΚΠολΔ.

6. 11/10.6.1975, Γνωμοδότηση Εισαγγελέα ΑΠ, Ποιν. Χρον.1975, σελ.440 «Κατ'οίκον έρευνα τη νύχτα κατά τη διάρκεια της προανάκρισης»

Κατά τη διάρκεια της νύχτας την κατ' οίκον έρευνα διεξάγει ο δικαστικός λειτουργός και μόνο σε περίπτωση έλλειψης ή κωλύματός του, την κατ' οίκον έρευνα διεξάγει ο αξιωματικός χωροφυλακής ή της αστυνομίας προσλαμβανομένου και του Προέδρου της κοινότητας ή του Δημάρχου.

7. 5980/1976, απόφαση Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ΝοΒ 1976 σελ.1117, «Υπόθεση ενοικιαστή».

Σύμφωνα με την αγωγή που υπέβαλε ο ενοικιαστής Ν.Α στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών κατοικούσε σ' ένα διαμέρισμα που του είχε εκμισθώσει η Π.Η για ένα χρόνο με ιδιωτικό συμφωνητικό στον 4^ο όροφο πολυκατοικίας. Η ιδιοκτήτρια-εκμισθώτρια που διέμενε στο διπλανό διαμέρισμα καθώς και οι συγγενείς της, οι οποίοι κατοικούσαν σε γειτονικό κτίριο από πρόθεση έμπαιναν στη βεράντα του ενοικιαστή και ανοίγοντας ένα πέρασμα στο διαχωριστικό τον παρακολουθούσαν ημέρα και νύχτα. Έτσι λοιπόν η συμπεριφορά αυτή είχε ως αποτέλεσμα ο ενοικιαστής Ν.Α να μην μπορεί να κυκλοφορήσει στο σπίτι του άνετα και να αναγκάζεται να κλείνει διαρκώς τα παράθυρα.

Με την αγωγή του ο Ν.Α θεωρεί ότι η εκμισθώτρια προσέβαλλε την προσωπικότητά του (57ΑΚ) κατά παράβαση της αρχής της καλής πίστης και των χρηστών ηθών και γι' αυτό ζητά την προσωρινή ρύθμιση της ανώμαλης αυτής καταστάσεως με την απειλή της προσωρινής κρατήσεως και της χρηματικής ποινής.

Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω το δικαστήριο απαγορεύει στην εκμισθώτρια να εισέλθει στη βεράντα του μισθωτή και την υποχρεώνει να κλείσει το άνοιγμα του διαχωριστικού της κατοικίας του αιτούντος μέσα σε δύο μέρες από την κοινοποίηση της αποφάσεως. Σε αντίθετη θα της επιβληθεί χρηματική ποινή και προσωρινή κράτηση για ένα μήνα.